

Janusz Królikowski

"Elementy chrystologii", Tomasz Węclawski, Poznań 1988 : [recenzja]

Collectanea Theologica 60/1, 168-169

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pierwszym przedstawia Jezusa Chrystusa przeszłości, akcentując tożsamość Chrystusa Apokalipsy z Jezusem historii. Na etapie drugim przybliży Chrystusa obecnego eonu z Jego dynamiczną w nim obecnością, pozostającego w łączności z rozgrywającym się w świecie dramatem ludzkości („Pan panów i Król królów”). Chrystus włada dziejami świata jako Odkupiciel ludzi. Księga Apokalipsy ukazuje to właśnie w obrazach Jego funkcji i tytułów, jakie Mu nadaje („Baranek”, „Chrystus”, „Pan panów i Król królów — Władca królów ziemi”, „Słowo Boga”, „Świadek wierny”, „Święty, Prawdomówny”, „Amen”, „Początek stworzenia Bożego”, „Syn Człowieczy”, „Ten, który przychodzi”). Na etapie trzecim przychodzi do pokazania Jezusa Chrystusa na progu wieczności i zawsze, czyli jako Dokonawcę dziejów podczas Paruzji i Boga równego Ojcu („Sędzia Dnia Ostatniego”, „Alfa i Omega”, „Żyjący na wieki”).

Chrystologia Apokalipsy stanowi ważne uzupełnienie obrazu Misterium Chrystusa, jako najpełniejsza synteza danych biblijnych o Nim, uporządkowanych z punktu widzenia eschatologii i uwzględniająca funkcję Chrystusa w obecnym eonie, niosącym już w sobie eschaton (por. s. 159).

W części trzeciej sygnalizowanej książki, zatytułowanej *Chrystus a Znak Świątyni*, autor zatrzymuje się nad soteriologią biblijną; zajmuje się w niej biblijnym tematem Znak Świątyni, który łączy się ściśle z tematem Przymerza i zbawczej obecności Boga wśród swojego ludu. O. Jankowski omawia to zagadnienie przy pomocy metody historycznej, starając się pierwszorzędnie o odczytanie teologii Znak Świątyni. Szukając sensu tego Znak w Starym Testamencie, nasz autor omawia zagadnienie świątyni kosmicznej, świątyni Mojżeszowej, świątyni królewskiej i świątyni według Proroków. Znak Świątyni w nowej ekonomii zbawczej opracowuje badając związki, jakie zachodzą między Jezusem a świątynią jerozolimską, i o to, co o świątyni mówili Apostołowie: św. Paweł, według którego nową świątynią jest Kościół jako Ciało Chrystusa; św. Piotr, dla którego świątynią to duchowa budowla, której fundamentem jest Chrystus oraz św. Jan w Apokalipsie, gdzie ukazuje świątynię Kościoła, widzianą jednocześnie w aspekcie doczesnym i wiekistym.

Znak Świątyni w Piśmie Świętym ściśle łączy się ze zbawczym planem Boga i uprawnia do stwierdzenia, że „Chrystus jest Nową Świątynią”. Relacje Znak Świątyni i Chrystusa są ważnym aspektem soteriologii biblijnej, bez których nie może być mowy o pełnej chrystologii i soteriologii.

Dopowiedzenia chrystologii biblijnej o. A. Jankowskiego stanowią wzorowo opracowany materiał biblijny, którego znaczenie dla poszukiwań chrystologicznych jest wprost bezcenne.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Tomasz WĘCŁAWSKI, *Elementy chrystologii*, Poznań 1988, Księgarnia Św. Wojciecha, s. 190 (*Biblioteka pomocy naukowych*, t. 2).

Patrząc na twórczość teologiczną ostatniego półwiecza zauważa się, że refleksja chrystologiczna przyniosła największe bogactwo publikacji, wnosząc wiele cennych treści w naszą znajomość Misterium Chrystusa. Świadczy to o wciąż rosnącym zainteresowaniu osobą Jezusa Chrystusa i o potrzebie ciągle nowych refleksji, których ona byłaby przedmiotem. W nurcie tych nowych poszukiwań należy umieścić publikację T. Węclawskiego *Elementy chrystologii*, w której daje skrócony, ale całościowy wykład chrystologii. Wykład ten obejmuje zagadnienia dotyczące wiary w Chrystusa, dziejów tej wiary i tego wyznania oraz próbę wyjaśnienia jej sensu i znaczenia dzisiaj.

Część pierwsza opracowania T. Węclawskiego — *Wyznanie wiary w Je-*

zusa Chrystusa, Syna Bożego, Zbawiciela — wyjaśnia zasadniczą tożsamość tego wyznania. Nasz autor dokonał tego wyjaśnienia na drodze refleksji biblijnej nad tytułami, jakie nadał Jezusowi Chrystusowi Nowy Testament; są nimi: Jezus Chrystus, Pan Jezus, Syn Człowieczy, Jeden i ten sam, Bóg i człowiek, Kapłan i Pośrednik, Zbawiciel i Odkupiciel, Umarły i zmartwychwstały, Sędzia żywych i umarłych.

Część druga — *Antologia tekstów i świadectw* — prezentuje dzieje wyznania i wiary w Jezusa Chrystusa. Autor osiągnął wyznaczony cel w sposób bardzo oryginalny — przez zestawienie różnych wypowiedzi o tajemnicy Jezusa, zarówno wypowiedzi urzędu nauczycielskiego Kościoła, jak i wypowiedzi teologów od czasów najdawniejszych do współczesnych, katolickich i niekatolickich. Część ta stanowi centralną część omawianej publikacji, jest jakby jej ukierunkowaniem.

Część trzecia — *Wykład* — jest zarysem chrystologii systematycznej. Wprowadzeniem do tego zarysu jest refleksja metodologiczna o związkach, jakie zachodzą między teologią i chrystologią (*Chrystologia jako teologia; Teologia jako chrystologia*) oraz o możliwości ich ciągłego rozwoju. Następny etap wykładu chrystologicznego autora obejmuje spojrzenie na Jezusa Chrystusa jako „człowieka wobec Boga” i „Boga wobec człowieka”. Takie ustalenie refleksji chrystologicznej pozwala naszemu autorowi ukazać wewnętrzny dynamizm zjednoczenia Boga i człowieka w Jezusie Chrystusie Synu Bożym i jego dostępność dla człowieka dzięki Duchowi Świętemu. Dużą część wykładu T. Węclawski poświęca tajemnicy Wcielenia; akcentuje w niej powszechny zamiar zbawczy Boga. Zwieńczeniem wykładu jest refleksja nad paschalną tajemnicą Jezusa Chrystusa i jej skutkiem, czyli Odkupieniem; w refleksji tej zwraca uwagę czytelnika na dwa szczególne momenty tej tajemnicy: krzyż i zmartwychwstanie.

Chrystologiczne opracowanie T. Węclawskiego zasługuje na dużą uwagę, ponieważ wprowadza systematycznie w podstawowe prawdy wiary dotyczące Jezusa Chrystusa; na wiele problemów w polskiej literaturze chrystologicznej zwraca uwagę po raz pierwszy i poddaje znaczną liczbę nowych ukierunkowań, jakie można by zauważyć w naszych refleksjach teologicznych. *Elementy chrystologii* stanowią udaną próbę całościowego spojrzenia na tajemnicę Jezusa Chrystusa, choć domaga się ona wielu uściśleń i odpowiedzi (np. mało uwagi poświęcił autor tożsamości Jezusa Chrystusa, Jego historii, i w sposób zawężony potraktował Jego tajemnicę paschalną). Charakter publikacji domaga się także szerszego opracowania przypisów; widać u naszego autora szeroką znajomość wielu współczesnych opracowań chrystologicznych. Jakkolwiek książka jest systematycznym wykładem chrystologii, to w wielu miejscach zawiera szereg odniesień do życia chrześcijańskiego; może być dużą pomocą dla tych, którzy szukają pogłębienia istotnych treści swojej wiary.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

o. Józef PAŚCIAK OP, *Izajasz wieszczem Chrystusa*, Katowice 1987, Księgarnia Św. Jacka, s. 152 (*Attende Lectioni*, t. 12).

„Bóg sprawca natchnienia i autor ksiąg obydwu Testamentów mądrze postanowił, by Nowy Testament był ukryty w Starym, a Stary w Nowym znalazł wyjaśnienie” (KO 16; por. św. Augustyn, *Quaest. in Hept.* 2, 73: PL 34, 623). Przykład konkretnego realizowania się tej zasadniczej prawdy odnoszącej się do związków zachodzących między Starym i Nowym Testamentem otrzymaliśmy w książce o. J. Paściaka, dotyczącej księgi proroka Izajasza, zwłaszcza prorocत्व mesjańskich w niej zawartych. Autor analizuje i ukazuje w swym opracowaniu osobę Mesjasza, Jego przymioty, misję i zbawcze